

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 02.09.2021 р., протокол №01

Виробнича практика

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки

бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності

014 Середня освіта

(шифр і назва спеціальності)

предметної спеціальності

014.02 Середня освіта. Мова та література

(із зазначенням мови)

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації

014.021 англійська мова і література

(шифр і назва спеціалізації)

освітньо-професійної програми «Середня освіта (англійська мова і література)»

(назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ольга БОГОВІН, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 17.06.2021 р., протокол №10.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Виробнича практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (англійська мова і література)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови), спеціалізації 014.021 англійська мова і література.

Предметом навчальної дисципліни є система необхідних педагогічних умінь й навичок, фахових здібностей на ґрунті сформованої теоретичної й практичної готовності до здійснення професійної діяльності, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії в оптимально наближених до роботи за фахом умовах

Міждисциплінарні зв'язки: психологія; педагогіка; організація освітнього процесу: планування, робота класу, робота з навчальними матеріалами та оцінювання; навчання учнів з особливими освітніми потребами; інформаційно-комунікаційні технології у навчанні; методика навчання предмета (англійська мова і зарубіжна література), історія зарубіжної літератури.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою виробничої практики є формування в здобувачів системи необхідних педагогічних умінь і навичок, фахових здібностей на ґрунті сформованої теоретичної й практичної готовності до здійснення професійної діяльності, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії в оптимально наближених до роботи за фахом умовах, оволодіння здобувачами сучасними технологіями навчання. Саме практична діяльність здобувачів у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) дає їм змогу пізнати та випробувати себе в ролі вчителя-предметника, визначити власні професійні інтереси, переконатися у своїй психологічній готовності до педагогічної діяльності, поглибити психолого-педагогічні знання, збагатити або скоригувати особистісні педагогічні погляди, позиції, сформовані під час навчання в університеті.

1.2. Перед виробничою практикою ставляться такі **завдання:**

▪ формування в здобувачів умінь:

- планувати й проєктувати навчальні заняття відповідно до специфіки навчального предмету, психологічних особливостей учнів, рівня їхніх навчальних досягнень та аналізувати проведені навчальні заняття, позакласні заходи з урахуванням усіх компонентів освітнього процесу та відповідних вимог;

- вести й оформлювати шкільну документацію;

- оцінювати діяльність учнів за критеріями, визначеними в концепції загальної середньої освіти (11-річна школа) та чинних програмах із

зарубіжної літератури, отримувати зворотній зв'язок від учнів стосовно їхнього розуміння навчального матеріалу, оволодіння знаннями, уміннями й навичками, аналізувати результати діяльності учнів, їхні успіхи й компетентнісне становлення;

- ознайомлення з освітнім закладом, досвідом його роботи, традиціями, особливостями;

- вивчення досвіду роботи вчителя-предметника (відвідування уроків і позакласних заходів, аналіз разом з учителем, здобувачами-колегами процесу організації навчально-пізнавальної, позакласної діяльності учнів, педагогічної й комунікативної взаємодії вчителя зі школярами під час проведення уроків, заходів); обговорення із керівниками практики, учителями освітньої установи сутності, особливостей, інноваційних підходів до організації освітнього процесу, педагогічної й комунікативної взаємодії з учнями;

- ознайомлення зі структурою, змістом навчальних програм із зарубіжної літератури, календарним плануванням уроків зарубіжної літератури, плануванням роботи вчителя-предметника, виховної роботи класного керівника;

- опанування методики написання плану-конспекту уроку, плану-сценарію позакласного заходу із зарубіжної літератури;

- ознайомлення зі змістом навчальних предметів, зокрема навчальних посібників, підручників (досконало вивчити зміст, розділи, теми, із яких проводять уроки);

- оволодіння алгоритмом підготовки до уроку з урахуванням усіх етапів цього процесу; із допомогою вчителя-предметника визначення мети уроку, структурування навчального матеріалу, добирання оптимальних методів, форм організації навчання відповідно до поставленої мети, навчальної програми, результатів попередніх занять, рівня успішності учнів, розвитку їхніх потреб та інтересів; самостійне проектування планів-конспектів;

- проведення уроків зарубіжної літератури (із них – два залікових), дотримуючись необхідних вимог;

- ознайомлення з колективом класу, у якому працюють як помічники класного керівника; налагодження й підтримування оптимальних взаємин з учнями, спілкування з ними між заняттями та в позанавчальний час, виявлення інтересу до їхнього життя, допомога їм у подоланні труднощів у навчанні, міжособистісному спілкуванні тощо;

- організування разом із класним керівником дозвілля учнів, самостійне проведення виховного заходу з урахуванням плану виховної роботи в класі, потреб та інтересів учнів;

- обов'язкове відвідування й аналізування залікових уроків і виховних заходів, проведених однокурсниками; доброзичливе виявлення разом із керівниками практики й учителями освітнього закладу у формі діалогу сильних і слабких сторін проведених занять, визначення шляхів удосконалення здобувачами організації освітнього процесу;

- навчання щирого, відвертого ставлення до учнів, налагоджування з

ними оптимальних гармонійних стосунків;

- систематичне спостереження за освітньою діяльністю вчителя-предметника, класного керівника; ведення записів у психолого-педагогічних щоденниках;

- опанування методики ведення шкільної документації (перевірка учнівських зошитів, самостійних і творчих робіт; ведення класних журналів, записів в учнівських щоденниках тощо); вивчення індивідуально-особистісних рис, особливостей поведінки, діяльності учнів і класного колективу.

Здобувач-практикант повинен уміти реалізовувати такі **основні функції**:

- **комунікативно-навчальну функцію**, яка складається з інформаційного, мотиваційно-стимулювального й контрольнo-коригувального компонентів;

- **розвивальну функцію**, тобто прогнозувати шляхи формування й розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, її пізнавальних і розумових здібностей у процесі оволодіння зарубіжною літературою;

- **освітню функцію**, тобто допомагати учням в оволодінні вміннями вчитися, збагачувати свій світогляд, пізнавати себе та іншу систему понять, через яку можуть усвідомлюватися інші явища;

- **виховну функцію**, тобто розв'язувати завдання морального, культурно-естетичного, трудового виховання засобами зарубіжної літератури;

- **гностичну функцію**, тобто аналізувати свою професійну діяльність і навчальну діяльність учнів, добирати підручники й посібники, прогнозувати труднощі засвоєння учнями літературного матеріалу, а також оволодіння літературознавчою діяльністю, вивчати й узагальнювати досвід інших учителів у галузі навчання зарубіжної літератури;

- **конструктивно-планувальну функцію**, тобто планувати і творчо конструювати освітній процес у цілому і процес навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позакласній роботі; здійснювати в комплексі різні види індивідуалізації навчання: мотивувальний, регульовальний, розвивальний, формувальний;

- **організаторську функцію**: реалізовувати плани (поурочні, серії уроків, позакласних заходів) з урахуванням особливостей ступеня навчання; творчо розв'язувати методичні завдання у процесі навчання й виховання з урахуванням провідних характеристик учнів певного закладу освіти, вносити до планів методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату, виходячи з цілей навчання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні набути таких компетентностей та продемонструвати результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні	ПРН 1. Знати принципи, форми, сучасні

<p>спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ЗК 1. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях</p> <p>СК 1. Здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі</p> <p>СК 2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів</p> <p>СК 3. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.</p> <p>СК 6. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови і зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.</p> <p>СК 7. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення для проведення занять з англійської мови і зарубіжної літератури.</p> <p>СК 8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії зарубіжної літератури в практиці навчання у закладі загальної середньої освіти.</p> <p>СК 10. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури,</p>	<p>методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 2. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.</p> <p>ПРН 3. Уміти добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків.</p> <p>ПРН 4. Уміти організовувати освітній процес у закладі освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працювати в команді (педагогічному колективі закладу освіти, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРН 5. Знати і розуміти сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРН 7. Уміти пояснити специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, характеризувати літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, інтерпретувати художні твори класики й сучасності.</p> <p>ПРН 11. Уміти використовувати гуманістичний потенціал англійської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p> <p>ПРН 12. Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 13. Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p>
---	--

використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, загальної і мовленнєвої культури учнів, їхньої моралі, міжкультурної толерантності, ціннісних орієнтацій у сучасному полікультурному суспільстві.	
--	--

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС / 90 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

1. Настановча конференція. Інструктаж з техніки безпеки та пожежної безпеки під час проходження практичної підготовки на виробництві.
2. Розподілення практикантів по класах, закріплення за вчителями.
3. Ознайомлення із закладом загальної середньої освіти.
4. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя-куратора як предметника.
5. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя-куратора як класного керівника.
6. Укладання індивідуального та календарного планів проходження виробничої практики.
7. Ознайомлення зі шкільною документацією, описування, аналізування її.
8. Відвідування й аналізування уроків учителя зарубіжної літератури.
9. Проектування й реалізація уроків зарубіжної літератури.
10. Укладання плану-сценарію виховного заходу із зарубіжної літератури. Проведення заходу.
11. Зустрічі-семінари із керівниками виробничої практики. Самоаналіз уроків.
12. Укладання психолого-педагогічної характеристики учня.
13. Укладання психолого-педагогічної характеристики класного колективу.
14. Оформлення матеріалів виробничої практики.
15. Підсумкова (звітна) конференція.

3. Рекомендована література

Основна

1. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури: навч.-метод. посіб. / ЛНУ імені Івана Франка. Львів, 2011. 320 с.
2. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник. К. : Слово, 2010. 432 с.
3. Програма педагогічної практики та методичні рекомендації для студентів-філологів (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.02 Мова і література (англійська), перший рівень вищої освіти): навч.-метод. посіб. / укл.: О. Б. Ярова, І. Е. Співак. Бердянськ: БДПУ, 2019. 75 с.

4. Токмань Г. Козубенко Л., Дига Н, Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018. 304 с.

Додаткова

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 127 с.

2. Жосан О. Е. Шкільний підручник: яким йому бути? *Управління школою*. 2012. № 13-15. С. 14.

3. Ніколенко О. Про програми, підручники й нові книжки. *Всесвітня література в школах України*. 2018. № 7-8. С. 2-5

4. Ніколенко О. Компетентності – сходинки до сучасного світу. *Всесвітня література в школах України*. 2018. №1. С. 2-4.

Інформаційні ресурси

Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади):

<http://www.ae-lib.org.ua>

<http://www.booksite.ru/zarublith.htm>

<http://www.e-reading.me/author.php?letter=%>

<http://www.big-library.info/>

<http://www.lib.ru/>

<http://www.e-reading.me/author.php?letter=%C0>

<http://www.chtyvo.org>

Український журнал іноземної літератури «Всесвіт»

<http://www.vsesvit-journal.com/index.php>

Наукова бібліотека:

<http://elibrary.ru>

4. Методи навчання: метод проблемного викладення матеріалу, евристична бесіда, дискусія, проєктний метод.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: диференційований залік.

6. Система оцінювання.

Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)